

O HUMIDAL DA RÍA DO BURGO: ESTUDO DA AVIFAUNA, CONTAMINACIÓN E CONSERVACIÓN

MARTÍNEZ LEYENDA, Patricia
PORTA VILA, M^a del Carmen
IES Xosé Neira Vilas

A ría do Burgo inclúese dentro das Rías Altas galegas. Atópase situada na desembocadura do río Mero e está separada da baía de A Coruña pola punta da praia de Santa Cristina. Nas súas ribeiras atópase unha poboación que pertence aos concellos da Coruña, Oleiros, Culleredo e Cambre, cuxo número de habitantes foi multiplicándose nas últimas décadas e na actualidade sitúase en torno aos 350.000, número que se incrementa cada verán.

Esta ría é unha importante fonte de riqueza xa que alberga:

- Unha explotación marisqueira dedicada á extracción de ameixa e berberecho.
- Unha gran concentración de aves invernantes que a converten no cuarto humidal dos 23 máis importantes de Galiza e o décimo quinto lugar dos 2.658 humidais máis importantes de España, segundo o informe realizado pola Sociedade Española de Ornitoloxía (SEO/Birdlife) para o Ministerio de Medio Ambiente (Martí y del Moral, 2003)
- Tamén é unha zona dedicada ao recreo e ocio, sobre todo no verán.

Pero esta ría tamén é receptora de moitos tipos de refugallo, ata o punto que na actualidade está considerada unha das rías máis contaminadas de Galicia.

Esta importante concentración de fauna salvaxe atópase moi preto do noso instituto, polo que podemos ir andando ata as súas beiras para observa-la; ademais, na ría do Burgo danse dúas características que son difíciles de atopar noutro humidal, xa que é de moi fácil acceso e as aves están acostumadas á presenza humana, o que facilita moito o seu estudo.

Nos últimos anos no centro, IES Xosé Neira Vilas, realizáronse estudos na Ría do Burgo sobre o seu estado de conservación, o seu aproveitamento marisqueiro e furtivismo, rexeneración, xestión de residuos na ría, etc.

Durante o curso 2009-2010, o Departamento de Bioloxía e Xeoloxía participou nun seminario permanente (CFR Coruña) cuxos obxectivos foron:

- Describir a avifauna da ría.
- Coñecer o medio físico.
- Traballar os valores de conservación e respecto ao medio, o emprego do método científico e valoración das achegas científicas.
- Emprego do continorno como recurso fóra da aula.

Gran parte do traballo do seminario centrouse na elaboración de fichas de identificación das especies e visitas á ría, de tal xeito que a algúns dos obxectivos marcados inicialmente prestóuselles menor atención e introducíronse outros novos. Ademais deseñáronse visitas didácticas á ría para distintos niveis educativos, mostraxes para a recollida de datos, así como distintas colaboracións cun Proxecto Europeo Grundtvig (*Estrategias y retos para la formación del profesorado: Competencias para el siglo XXI*).

Por outra banda, a Consellería de Medio Ambiente financiou a elaboración de carteis a partir dalgunhas das fichas de identificación realizadas no seminario permanente coa finalidade de crear unha exposición itinerante para os centros de ensino secundario.

Outros dos traballos realizados no IES foi a participación nun encontro da Axenda 21 Escolar en Pontevedra onde se presentou a exposición itinerante das aves da ría do Burgo. Ademais neste encontro, onde o alumnado foi o protagonista, presentouse unha comunicación oral xunto cunha actividade para aprender a identificar as aves acuáticas e debuxalas.

E o último dos traballos sobre a ría foi a participación no IV Congreso Escolar do CEIDA (Defendamos o noso patrimonio), onde o alumnado presentou unha comunicación oral. Entre os principais puntos que foron tratados están os seguintes:

Descrición das especies segundo a súa abundancia ou o estado de conservación.

Estudo das orixes dos diferentes verquidos que chegan á ría.

Analíticas do estado de contaminación da ría.

Información sobre a responsabilidade das distintas administracións (locais, autonómicas e estatal) sobre o estado de rexeneración da ría e a eliminación de verquidos.

Realización de enquisas aos veciños dos concellos implicados sobre o grado de coñecemento da ría.

Recollida de máis de 1000 sinaturas que se entregaron ás distintas administracións coa fin de declarar á ría do Burgo como Espazo Natural de Interese Local.

Entre os logros obtidos a partir do estudo desta ría e a incidencia no centro cabe destacar: Aplicación práctica dos coñecementos teóricos fóra da aula e nun contorno próximo ao alumnado.

Observación de aves no seu contorno (morfoloxía e comportamento).

Sensibilización dos problemas ambientais partindo dun caso particular: os efectos negativos sobre as aves.

Necesidade da procura dunha figura de protección para unha zona de importancia ecolóxica e ornitolóxica.